

SOSIAALIPALVELUJEN OMAVALVONTASUUNNITELMA

PALVELUNTUOTTAJAA KOSKEVAT TIEDOT (4.1.1)

Palveluntuottaja	
☒ Yksityinen palveluntuottaja Nimi: Mikkelin Kotikaari ry	☒ Kunta Kunnan nimi: Mäntyharju
Palveluntuottajan Y-tunnus: 0667834-9	☐ Kuntayhtymä Kuntayhtymän nimi:
	☒ Yhteistoiminta tai sote – alue Sote - alueen nimi: Etelä-Savon sosiaali - ja terveystalvelu- jen kuntayhtymä ky, ESSote
Toimintayksikön nimi Mäntypuiston palvelutalo	
Palveluyksikön sijaintikunta yhteystietoineen Mäntyharjun kunta, Etelä-Savon sosiaali- ja terveystalveluiden kuntayhtymä ky Porrassalmenkatu 35-37, 50100 Mikkeli	
Palvelumuoto; asiakasryhmä, jolle palvelua tuotetaan; asiakaspaikkamäärä Tehostettu palveluasuminen, vanhukset, 26 paikkaa	
Toimintayksikön katuosoite Sairaalantie 1	
Postinumero 52700	Postitoimipaikka Mäntyharju
Toimintayksikön vastaava esimies Hannele Jaatinen	Puhelin 040 9001299
Sähköposti hannele.jaatinen@kotikaari.fi	
Toimintalupatiedot (yksityiset sosiaalipalvelut)	
Aluehallintoviraston/Valviran luvan myöntämisaikajankohta (yksityiset ympärivuorokautista toimintaa harjoittavat yksiköt) 7.10.2002, muutoslupa 27.1.2012	
Palvelu, johon lupa on myönnetty Vanhusten tehostettu palveluasuminen	
Ilmoituksenvarainen toiminta (yksityiset sosiaalipalvelut)	
Kunnan päätös ilmoituksen vastaanottamisesta	Aluehallintoviraston rekisteröintipäätöksen ajankohta
Alihankintana ostetut palvelut ja niiden tuottajat	
Liinavaatteet vuokrataan Mikkelin pesulalta. Ateriakokonaisuus ostetaan Mäntyharjun kunnalta	

TOIMINTA-AJATUS, ARVOT JA TOIMINTAPERIAATTEET (4.1.2)

Toiminta-ajatus

Toimintayksikkö perustetaan tuottamaan palvelua tietyille asiakasryhmälle tietyssä tarkoituksessa. Toiminta-ajatus ilmaisee, kenelle ja mitä palveluita yksikkö tuottaa. Toiminta-ajatus perustuu toimialaa koskeviin erityislakeihin kuten lastensuojelu-, vammaispalvelu-, kehitysvammahuolto- sekä mielenterveys- ja päihdehuoltolakeihin sekä vanhuspalvelulain säädöksiin.

Mikä on yksikön toiminta-ajatus?

Mikkelin Kotikaari ry on voittoa tavoittelematon yhdistys, joka omistaa ja vuokraa asuntoja omakustannusvuokrilla vanhuksille sekä muistihäiriöitä sairastaville.

Yhdistys tarjoaa ympärivuorokautista palvelua osana kunnallista vanhustenhuoltoa. Palveluihin kuuluvat asumis-, hoiva- ja tukipalvelut.

Arvot ja toimintaperiaatteet

Arvot liittyvät läheisesti työn ammattieettisiin periaatteisiin ja ohjaavat valintoja myös silloin, kun laki ei anna tarkkoja vastauksia käytännön työstä nouseviin kysymyksiin. Yksikön arvot kertovat työyhteisön tavasta tehdä työtä. Ne vaikuttavat päämäärien asettamiseen ja keinoihin saavuttaa ne.

Yksikön toimintaperiaatteet kuvaavat yksikön päivittäisen toiminnan tavoitteita ja asiakkaan asemaa yksikössä. Toimintaperiaatteita voivat olla esimerkiksi yksilöllisyys, turvallisuus, perhekeskeisyys, ammatillisuus. Yhdessä arvojen kanssa toimintaperiaatteet muodostavat yksikön toimintatapojen ja -tavoitteiden selkärangan ja näkyvät mm. asiakkaan ja omaisten kohtaamisessa.

Mitkä ovat yksikön arvot ja toimintaperiaatteet?

Asiakaslähtöisesti

- turvallisen kodinomaisen palveluasumisen ja arvokkaan elämän mahdollistaminen, omatoimisuuden ja toimintakyvyn tukeminen
- asiakkaan itsemääräämisoikeuden arvostaminen
- asiakkaan yksilölliseen tarpeeseen perustuvan asumispalvelun tarjoaminen noudattaen näyttöön ja käypähoitosuosituksiin perustuvia hoitokäytäntöjä
- toiminta perustuu kirjallisiin hoito- ja palvelusuunnitelmiin

Osallistavasti

- tuoda sisältöä ja hyvää oloa asukkaaseen elämään kunnioittavalla kohtaamisella, virikkeellisellä, hyvää arkea tukevalla toiminnalla ja yhteisillä tapahtumilla
- henkilökuntaa kannustetaan osallistumaan uuden luomiseen ja osallistamaan asiakkaita oman toimintakyvyn ylläpitämiseen

Vastuullisesti

- sosiaali- ja terveysministeriön (stm) ja aluehallintoviraston (avi) suositusten mukaisten resurssien (henkilöstö ja tilat) turvaaminen
- asiakkaan paras sekä luottamus antavat vankan perustan asiakaspalvelussa. Paikallisuus ja kumppanuusyhteistyö mahdollistavat kestävien ratkaisujen toteuttamisen lisäten yhteiskuntavastuullisuutta

Taloudellisesti

- toiminnan on oltava taloudellisesti kannattavaa ja samalla kilpailukykyistä
- rakenteelliset ratkaisut sekä ketteryys toiminnassa ja sen uudistamisessa tuovat kilpailuetua
- tavoitteiden asettaminen, seuranta ja arviointi

RISKINHALLINTA (4.1.3)

Omavalvonta perustuu riskinhallintaan, jossa palveluun liittyviä riskejä ja mahdollisia epäkohtia huomioidaan monipuolisesti. Riskit voivat aiheutua esimerkiksi fyysisestä toimintaympäristöstä (kynnykset, vaikeakäyttöiset laitteet), toimintatavoista, asiakkaista tai henkilökunnasta. Usein riskit ovat monien virhetointojen summa. Riskinhallinnan edellytyksenä on, että työyhteisössä on avoin ja turvallinen ilmapiiri, jossa sekä henkilöstö että asiakkaat ja heidän omaisensa uskaltavat tuoda esille laatuun ja asiakasturvallisuuteen liittyviä epäkohtia?

Riskinhallinnan järjestelmät ja menettelytavat

Riskinhallinnassa laatua ja asiakasturvallisuutta parannetaan tunnistamalla jo ennalta ne kriittiset työvaiheet, joissa toiminnalle asetettujen vaatimusten ja tavoitteiden toteutuminen on vaarassa. Riskinhallintaan kuuluu myös suunnitelmallinen toiminta epäkohtien ja todettujen riskien poistamiseksi tai minimoimiseksi sekä toteutuneiden haittatapahtumien kirjaaminen, analysointi, raportointi ja jatkotoimien toteuttaminen. Palveluntuottajan vastuulla on, että riskinhallinta kohdistetaan kaikille omavalvonnan osa-alueille.

Riskinhallinnan työnjako

Johdon tehtävänä on huolehtia omavalvonnan ohjeistamisesta ja järjestämisestä sekä siitä, että työntekijöillä on riittävästi tietoa turvallisuusasioista. Johto vastaa siitä, että toiminnan turvallisuuden varmistamiseen on osoitettu riittävästi voimavaroja. Heillä on myös päävastuu myönteisen asenneympäristön luomisessa turvallisuuskysymyksiä kohtaan. Riskinhallinta vaatii aktiivisia toimia myös muulta henkilöstöltä. Työntekijät osallistuvat turvallisuustason ja -riskien arviointiin, omavalvontasuunnitelman laatimiseen ja turvallisuutta parantavien toimenpiteiden toteuttamiseen.

Riskinhallinnan luonteeseen kuuluu, ettei työ ole koskaan valmista. Koko yksikön henkilökunnalta vaaditaan sitoutumista, kykyä oppia virheistä sekä muutoksessa elämistä, jotta turvallisten ja laadukkaiden palveluiden tarjoaminen on mahdollista. Eri ammattiryhmien asiantuntemus saadaan hyödynnetyksi ottamalla henkilöstö mukaan omavalvonnan suunnitteluun, toteuttamiseen ja kehittämiseen.

Riskien hallinnan ja arvioinnin suorittamiseen osallistuvat yhdistyksen johto, työsuojelu- ja työtoimikunta, työnjohto omalla esimiesroolillaan sekä henkilöstö sitoutumalla annettuihin ohjeisiin. Riskien arviointi kohdistuu palvelu-asukasturvallisuuteen, lääketurvallisuuteen, tietosuojaan, henkilöstöturvallisuuteen, ympäristöturvallisuuteen jne.

Henkilöstön ammattiosaamisella tunnistetaan jo ennakoivasti asiakaskohtainen käyttäytyminen ja riskit ja vaaratilanteet pyritään minimoimaan jo ennaltaehkäisevästi. Huomioidaan työvuorojen välinen tiedonsiirto (raportointi ja kirjaaminen) ja arvioidaan asukaskohtaiset mahdolliset riskitekijät. Suunnitellaan tarvittavat toimenpiteet. Noudatetaan sovittuja toimintatapaohjeita ja seurataan toimenpiteiden vaikuttavuutta. Huolehditään, että asukkaalla on turvallinen asumisympäristö ja turvallinen asunto ja asukas saa tarpeellisen palvelun.

Riskien tunnistaminen

Miten henkilökunta tuo esille havaitsemansa epäkohdat, laatu- ja riskit?

Sosiaalihuollon henkilökunnan ilmoitusvelvollisuus

Sosiaalihuoltolain (1301/2014 § 48, § 49) velvoittavat sosiaalihuollon henkilökunnan ilmoittamaan viipymättä toiminnasta vastaavalle henkilölle, jos he huomaavat tehtävissään epäkohtia tai epäkohdan uhkia asiakkaan sosiaalihuollon toteutumisessa. Ilmoituksen vastaanottaneen henkilön on ilmoitettava asiasta Essoten sosiaalihuollon johtavalle viranhaltijalle. Ilmoitus voidaan tehdä salassapitosäännösten estämättä.

Riskien ja vaarojen kartoituksella tunnistetaan sisäiset ja ulkoiset riskit.

Henkilöstöllä on käytössä turvallisuuspoikkeamia varten lomake, kehittämiskohteiden esittämistä varten oma lomake ja lisäksi seurataan ja raportoidaan turva- ja hoivajärjestelmien poikkeamat sekä lääkepoikkeamat omalla lomakkeistollaan, jne. Henkilöstöä kannustetaan tuomaan esille epäkohdat. Esimiestyöllä pyritään välittömästi puuttumaan havaittuihin epäkohtiin ja kehittämään edelleen riskien hallintaa. Esimiestyöllä seurataan toimenpiteiden vaikuttavuutta.

Sosiaalihuoltolain 1.1.2016 voimaan tulleen säännöksen mukaisesti henkilökuntaa on ohjeistettu ilmoittamaan esimiehelle, mikäli havaitsee epäkohtia tai riskejä, jotka liittyvät asukkaan hoitoon, hoidon

tasoon tai laatuun. Epäkohtia ovat mm. asukasturvallisuudessa ilmenevät puutteet, kaltoinkohtelu ja toimintakulttuuriin liittyvät asukkaalle vahingolliset toimet. Kaltoinkohtelua ovat mm. fyysinen, psyykinen tai kemiallinen eli lääkkeillä aiheutettu kaltoinkohtelu.

Riskien käsitteleminen

Haittatapahtumien ja läheltä piti -tilanteiden käsittelyyn kuuluu niiden kirjaaminen, analysointi ja raportointi. Vastuu riskinhallinnassa saadun tiedon hyödyntämisestä kehitystyössä on palvelun tuottajalla, mutta työntekijöiden vastuulla on tiedon saattaminen johdon käyttöön. Haittatapahtumien käsittelyyn kuuluu myös niistä keskustelu työntekijöiden, asiakkaan ja tarvittaessa omaisen kanssa. Jos tapahtuu vakava, korvattavia seurauksia aiheuttanut haittatapahtuma, asiakasta tai omaista informoidaan korvausten hakemisesta.

Miten yksikössä käsitellään haittatapahtumat ja läheltä piti -tilanteet ja miten ne dokumentoidaan?

Dokumentointi tapahtuu tietokoneelle seurantaan varten suunnitellulle lomakepohjalle ja asiat käsitellään tiimipalavereissa säännöllisesti. Asukkaaseen kohdistuneet riskit dokumentoidaan kirjaamisjärjestelmään. Tarvittaessa käydään henkilökohtainen keskustelu asianosaisten ja omaisen kanssa. Tarvittaessa opastetaan jatkotoimenpiteistä (esim. lääkäri, potilasvahinko, vakuutukset, potilasasiamies, kantelu, muistutus). Myös tilaajaa informoidaan tilaajan antamien ohjeiden mukaisesti.

Korjaavat toimenpiteet

Laatupoikkeamien, läheltä piti -tilanteiden ja haittatapahtumien varalle määritellään korjaavat toimenpiteet, joilla estetään tilanteen toistuminen jatkossa. Tällaisia toimenpiteitä ovat muun muassa tilanteiden syiden selvittäminen ja tätä kautta menettelytapojen muuttaminen turvallisemmiksi. Myös korjaavista toimenpiteistä tehdään seurantakirjaukset ja -ilmoitukset.

Miten yksikössä reagoitane esille tulleisiin laatupoikkeamiin, läheltä piti -tilanteisiin ja haittatapahtumiin?

Poikkeamaa käsiteltäessä tarkastetaan, onko tilanne aiheutunut jo olemassa olevan toimintaohjeen noudattamatta jättämisestä. Jos näin on, käydään kyseinen toimintaohje huolellisesti läpi ja muistutetaan sovitusta tavasta toimia vastaavassa tilanteessa jatkossa.

Korjaavat toimenpiteet käsitellään

- esimiehen kanssa työnjohto-oikeuteen liittyvällä henkilökohtaisella keskustelulla ja opastuksella sekä velvoittavuudella
- tiimissä, sovitaan uudet menettelytavat, kirjataan tiimimuistioon ja sovitut menettelytavat otetaan käytännöksi.
- asiat voidaan viedä johtoryhmän ratkaistavaksi.
- asiat viedään toimitusjohtajalle tiedoksi ja mahdollisia jatkotoimenpiteitä varten käsiteltäväksi
- Tarvittaessa asia viedään ts-yt-toimikunnalle ja edelleen hallitukselle.

Eri organisaatiotasot käsittelevät oman toimivaltuutensa puitteissa asiat ja tekevät ratkaisut tai vievät asian seuraavalle organisaatiotasolle.

Sosiaalihuollon asiakkaan hoidon epäkohtiin ja riskeihin reagoitane toimimalla ”Työntekijän ilmoitus sosiaalihuollon epäkohdasta” –menettelyohjeen mukaisesti. Ilmoitus tehdään johtajalle, joka ilmoittaa asiasta tilaajakunnan sosiaalihuollon johtavalle viranhaltijalle ja aloittaa viipymättä toimet epäkohdan korjaamiseksi viranhaltijan ohjeiden mukaisesti. Jos epäkohtaa ei saada poistettua, on viranhaltijan ilmoitettava siitä aluehallintoviranomaiselle.

Muutoksista tiedottaminen

Miten muutoksista työskentelyssä (myös todetuista tai toteutuneista riskeistä ja niiden korjaamisesta) tiedotetaan henkilökunnalle ja muille yhteistyötahoille?

Kirjallisella tiedottamisella (muistiot, henkilöstötiedote), tiimipalavereissa ja tiimipalavereiden muistioilla ja tarvittaessa päivittäisissä raportointitilanteissa

Erilliset tiedotustilaisuudet

Yhteistyötahoille toimitetaan niiden pyytämät tiedot sekä informoidaan ennakoivasti tulevista muutoksista.

OMAVALVONTASUUNNITELMAN LAATIMINEN (3)

Omavalvonnan suunnittelusta vastaava henkilö tai henkilöt

Omavalvontasuunnitelma laaditaan toimintayksikön johdon ja henkilökunnan yhteistyönä. Omavalvonnan eri osa-alueilla voi olla myös omat vastuuhenkilöt.

Ketkä ovat osallistuneet omavalvonnan suunnitteluun?
Koko henkilöstö osaamisalueiden ja vastuualueiden mukaisesti esimiehen kanssa
Omavalvonnan suunnittelusta ja seurannasta vastaavan henkilön yhteystiedot:
Hannele Jaatinen, palvelutalojohtaja, p. 040 900 1299, hannele.jaatinen@kotikaari.fi
Omavalvontasuunnitelman seuranta (määräyksen kohta 5)
Omavalvontasuunnitelma päivitetään, kun toiminnassa tapahtuu omavalvontasuunnitelmassa kuvattuihin asioihin liittyviä muutoksia, kuitenkin vähintään kerran vuodessa.
Miten yksikössä huolehditaan omavalvontasuunnitelman päivittämisestä?
Seuranta suorittaa omavalvontatyöryhmä. Toteutuneet muutokset kirjataan välittömästi omavalvontasuunnitelmaan, kokonaistarkastelu ja päivittäminen vähintään kerran vuodessa. Muutosten jälkeen ajan tasalla oleva dokumentti tallennetaan sähköiseen tallennusjärjestelmään (SharePointiin), tulostetaan ilmoitustaululle ja lähetetään Essotelle.
Omavalvontasuunnitelman julkisuus
Ajan tasalla oleva omavalvontasuunnitelman pitää olla julkisesti nähtävänä yksikössä siten, että asiakkaat, omaiset ja omavalvonnasta kiinnostuneet voivat helposti ja ilman erillistä pyyntöä tutustua siihen.
Missä yksikön omavalvontasuunnitelma on nähtävillä?
Omavalvontasuunnitelma on esillä palvelutalon ilmoitustaululla, mistä asukkaat, läheiset tai muut asiasta kiinnostuneet voivat lukea sen. Suunnitelma on myös Etelä-Savon sosiaali- ja terveyspalvelujen ky:n (Essote:n) kotisivuilla. Lisäksi suunnitelma on henkilökunnan saatavissa perehdytyskansiossa ja sähköisessä tallennusjärjestelmässä, SharePointissa.

ASIAKKAAN ASEMA JA OIKEUDET (4.2)

Palvelutarpeen arviointi
Hoidon ja palvelun tarvetta arvioidaan yhdessä asiakkaan ja tarvittaessa hänen omaisensa, läheisensä tai laillisen edustajansa kanssa. Arvioinnin lähtökohtana on henkilön oma näkemys voimavaroistaan ja niiden vahvistamisesta. Palvelutarpeen selvittämisessä huomion kohteena ovat toimintakyvyn palauttaminen, ylläpitäminen ja edistäminen sekä kuntoutumisen mahdollisuudet. Palvelutarpeen arviointi kattaa kaikki toimintakyvyn ulottuvuudet, joita ovat fyysinen, psyykinen, sosiaalinen ja kognitiivinen toimintakyky. Lisäksi arvioinnissa otetaan huomioon toimintakyvyn heikkenemistä ennakoivat eri ulottuvuuksiin liittyvät riskitekijät kuten terveydentilan epävakaus, heikko ravitsemustila, turvattomuus, sosiaalisten kontaktien vähyyys tai kipu.
Miten asiakkaan palvelun tarve arvioidaan – mitä mittareita arvioinnissa käytetään?
Asukkaan palvelun piiriin ohjaava kunta/kaupunki/kuntayhtymä tekee oman käytäntönsä mukaisen palvelutarpeen arvioinnin ja antaa asukkaalle valituksenalaisen päätöksen hoitopaikasta. Itsemaksavan asukkaan kohdalla palvelutarpeesta käydään keskinäinen neuvottelu. Itsemaksavan asukkaan asumisesta ja siihen liittyvistä palveluista tehdään kirjallinen palvelusopimus.
Asukkaan hyvinvointia ja toimintakykyä seurataan Ravatar, MMSE ja tarvittaessa MNA ja GDS mittareilla sekä mahdollisuuksien mukaan Toimiva-testillä. Ravatar tehdään puolen vuoden välein ja tarvittaessa useammin asukkaan tilanteen vaatiessa ja MMSE vuosittain. Toimiva-testi tehdään asukkaan toimintakyvystä riippuen määräajoin. Asukkaan terveydentilaa arvioidaan päivittäin. Arviointiin käytetään eri seuranta- ja arviointimenetelmiä (mm. painoseuranta, laboratoriotestit, nestelista, verenpainemittaukset sekä seurataan toimintakykyä, ihonkuntoa, erittämistä jne.). Sosiaalisuuden, osallisuuden, ulkoilun, liikuntaryhmiin osallistumisen ja yksilöohjauksen toteutumista seurataan yksilöllisesti.
Miten asiakas ja/tai hänen omaistensa ja läheisensä otetaan mukaan palvelutarpeen arviointiin?

Asukkaan muuttaessa palvelutaloyksikköön asukas ja hänen läheisensä osallistuvat ja vaikuttavat hoito- ja palvelusuunnitelman laatimiseen yhdessä omahoitajan kanssa. He myös yhdessä arvioivat sen toteutumista. Läheisen ja asukkaan ohjaus ja neuvonta tapahtuu yksilöllisesti asukkaan tarpeiden ja tavoitteiden pohjalta.

Hoito-, palvelu- tai kuntoutussuunnitelma

Hoidon ja palvelun tarve kirjataan asiakkaan henkilökohtaiseen, päivittäistä hoitoa, palvelua tai kuntoutusta koskevaan suunnitelmaan. Suunnitelman tavoitteena on auttaa asiakasta saavuttamaan elämänlaadulleen ja kuntoutumiselle asetetut tavoitteet. Päivittäisen hoidon ja palvelun suunnitelma on asiakirja, joka täydentää asiakkaalle laadittua palvelu-/asiakassuunnitelmaa ja jolla viestitään palvelun järjestäjälle asiakkaan palvelutarpeesta tapahtuvista muutoksista.

Miten hoito- ja palvelusuunnitelma laaditaan ja miten sen toteutumista seurataan?

Omahoitaja laatii suunnitelman yhteistyössä asukkaan ja läheisen kanssa ja konsultoi tarvittaessa muita tarpeellisia tahoja, kuten geronomi, fysioterapeutti, sairaanhoitaja, jne. Omahoitaja yhdessä sairaanhoitajan kanssa arvioi säännöllisesti ja tarpeen mukaan suunnitelman sisältöä ja huolehtii suunnitelman päivittäisestä seurannasta. Omahoitaja vastaa hoito- ja palvelusuunnitelman muutosten tiedottamisesta muulle hoitotiimille. Päivittäistä seuranta toteuttaa hoitaja asukaskohtaisella seurannalla ja arvioinnilla sekä dokumentoi päivittäiskirjauksella. Päivittäistä seuranta toteuttavat hoitajat asiakaskohtaisilla havainnoineilla ja arvioinneilla. Havainnot ja arvioinnit asukkaasta dokumentoidaan kirjausjärjestelmään. Asukkaasta tehtyjen päivittäisten kirjausten tulee arvioida hoitosuunnitelmaan laadittuja tavoitteita. Hoito- ja palvelusuunnitelman toteutumisesta seuraavat omahoitaja, sairaanhoitaja ja esimies.

Miten varmistetaan, että henkilökunta tuntee hoito- ja palvelusuunnitelman sisällön ja toimii sen mukaisesti?

Omahoitaja on mukana laatimassa suunnitelmaa ja hän raportoi muulle henkilöstölle sen sisällön tiimin tai päivittäisraportoinnin yhteydessä. Sovitusti säännöllisellä, suunnitelmallisella sisällön päivittäisellä varmistetaan suunnitelman ajantasaisuus. Hoito- ja palvelusuunnitelman sisältöä päivitetään aina, kun asukkaan terveydentilassa tulee pysyviä muutoksia. Hoito- ja palvelusuunnitelman toteutumisesta vastaa jokainen työvuorokohtaisesti. Jokainen työntekijä on vastuussa siitä, että toimii suunnitelman mukaisesti.

Asiakkaan kohtelu

Itsemääräämisoikeuden vahvistaminen

Itsemääräämisoikeus on jokaiselle kuuluva perusoikeus, joka muodostuu oikeudesta henkilökohtaiseen vapauteen, koskemattomuuteen ja turvallisuuteen. Siihen liittyvät läheisesti oikeudet yksityisyyteen ja yksityiselämän suojaan. Henkilökohtainen vapaus suojaa henkilön fyysisen vapauden ohella myös hänen tahdonvapauttaan ja itsemääräämisoikeuttaan. Sosiaalihuollon palveluissa henkilökunnan tehtävänä on kunnioittaa ja vahvistaa asiakkaan itsemääräämisoikeutta ja tukea hänen osallistumistaan palvelujensa suunnitteluun ja toteuttamiseen.

Miten yksikössä vahvistetaan asiakkaiden itsemääräämisoikeuteen liittyviä asioita kuten yksityisyyttä, vapautta päättää itse omista jokapäiväisistä toimista ja mahdollisuutta yksilölliseen ja omannäköiseen elämään?

Omahoitajuudella: omahoitaja syventyy asukkaan tilanteeseen ja selvittää asukkaan tapoja ja toiveita. Asukkaaseen ja hänen läheiseensä tutustutaan sekä heitä rohkaistaan ilmaisemaan asukkaan toiveita. Hoito- ja palvelusuunnitelmalla: suunnitelma tehdään mahdollisimman tarkasti ja sitä arvioidaan vähintään puolivuositain. Suunnitelma esitellään työyhteisössä ja omahoitaja valvoo sen noudattamista.

Asukkaan mielipiteen ilmaisun esteet huomioidaan ja asukkaalle järjestetään tarpeen mukaisesti tukea esim. tulkkipalvelun käyttö. Hoitotyössä kannustetaan omatoimisuuteen, eikä tehdä asukkaan puolesta asioita, joihin hänen omat voimavaransa riittävät (mm. siirrot, ruokailu, hygienia, liikkuminen).

Mahdollinen hoitotahto selvitetään, liitetään asukkaan tietoihin ja sitä kunnioitetaan. Hoitotahdon tekemiseen kannustetaan.

Asukkaan itsemääräämiskykyä tuetaan ja ylläpidetään kysymällä asukkaan mielipidettä ja antamalla hänelle mahdollisuus tehdä valintoja hänen päätöksentekokykynsä rajoissa. Jokaisella asukkaalla on oma koti, jonka hän voi kalustaa omien mieltymysten mukaan turvallisuus huomioiden. Kotona on mahdollisuus ottaa vieraita vastaan ilman aikarajoitteita huomioiden asukkaan omat toiveet. Kunnioittavalla kohtamisella ja läsnäololla ylläpidetään asukkaan itsemääräämiskykyä. Henkilökunta kunnioittaa asukkaan yksityisyyttä.

Itsemääräämisoikeuden toteutumiseksi ja ohjeeksi henkilökunnalle on laadittu talon yleinen itsemääräämisoikeussuunnitelma.

Itsemääräämisoikeuden rajoittamisen periaatteet

Sosiaalihuollon asiakkaan hoito ja huolenpito perustuu ensisijaisesti vapaaehtoisuuteen, ja palveluja toteutetaan lähtökohtaisesti rajoittamatta henkilön itsemääräämisoikeutta. Rajoitustoimenpiteille on aina oltava laissa säädetty peruste ja sosiaalihuollossa itsemääräämisoikeutta voidaan rajoittaa ainoastaan silloin, kun asiakkaan oma tai muiden henkilöiden terveys tai turvallisuus uhkaa vaarantua. Itsemääräämisoikeutta rajoittavista toimenpiteistä tehdään asianmukaiset kirjalliset päätökset. Rajoitustoimenpiteet on toteutettava lievimmän rajoittamisen periaatteen mukaisesti ja turvallisesti henkilön ihmisarvoa kunnioittaen. Lastensuojeluyksiköille lasten ja nuorten itsemääräämisoikeuden rajoittamisesta on erityiset säännökset lastensuojelulaissa.

Mistä rajoittamistoimenpiteisiin liittyvistä periaatteista yksikössä on sovittu?

Toimintayksikössä noudatetaan Valviran ja Essote:n vanhus- ja vammaispalveluiden ylilääkärin ohjetta liikkumista rajoittavien turvavälineiden käytöstä.

Henkilökohtaisten rajoitteiden ja pakotteiden käytöstä keskustellaan aina asukkaan, hänen läheisensä ja hoitotiimin kesken. Ehdotus rajoitteen käyttämisestä on aina tarkan harkinnan tulos, mikä käsitellään lääkärin kanssa (sitominen tuoliin lantiovyöllä/turvavyöllä, vuoteeseen sitominen, sängynlaidat, rauhoittavat lääkkeet, yöhaalarit, lukitut ovet.) Mikäli rajoitteen käyttöön päädytään, valitaan lievin mahdollinen keino. Lääkäri kirjaa Efficaan aina antamansa määräaikaisen suostumuksen ja tämän jälkeen hoitaja kirjaa luvan Sotesiron-hoitajapohjan lisähuomiot -kohtaan. Omahoitaja arvioi (tarvittaessa sairaanhoitajan ja omaisen kanssa) rajoitteiden käytön tarpeellisuutta ja huolehtii tarpeellisten lupien voimassaolosta. Rajoitteen käyttö puretaan heti, kun se on mahdollista. Lääkäri kirjaa rajoittamisen lopettamispäätöksen. Ovien lukituksen suhteen noudatetaan ohjaavana tekijänä asiakasturvallisuutta ja tilannesidonnaisuutta harkinnan mukaan. Asukasohjeella kuvataan yhteisesti sovittuja muita rajoittamiseen liittyviä toimintaperiaatteita.

Kotona on mahdollisuus ottaa vieraita vastaan ilman aikarajoitteita huomioiden asukkaan omat toiveet. Asukkaalla on mahdollisuus yksilölliseen vuorokausirytmiiin huomioiden asukkaan omat tarpeet ja yksikön toimintamahdollisuudet ja toiminnalliset hoiva-aikataulut.

Asiakkaan kohtelu

Suuri osa sosiaalipalveluista tehdyistä kanteluista koskee asiakkaan kokemaa epäasiallista kohtelua tai epäonnistunutta vuorovaikutustilannetta työntekijän kanssa. Asiukkaalla on oikeus tehdä muistutus toimintayksikön vastuhenkilölle tai johtavalle viranhaltijalle, mikäli hän on tyytymätön kohteluunsa. Palvelun perustuessa ostosopimukseen muistutus tehdään järjestämistä vastuussa olevalle viranomaiselle. Yksikössä tulisi kuitenkin ilman muistutustakin kiinnittää huomiota ja tarvittaessa reagoida epäasialliseen tai loukkaavaan käytökseen asiakasta kohtaan.

Omavalvontasuunnitelmaan kirjataan, miten varmistetaan asiakkaiden asiallinen kohtelu ja miten menetellään, jos epäasiallista kohtelua havaitaan? Miten asiakkaan ja tarvittaessa hänen omaisensa tai läheisensä kanssa käsitellään asiakasta kohdannut häiritsevä tapahtuma tai vaaratilanne?

Asukkaita kohdellaan kunnioittaen, asiakaslähtöisyyttä ja itsemääräämisoikeutta arvostaen. Tämän varmistaminen on johtajan tehtävä, mutta myös jokaisen työntekijän henkilökohtaisella vastuulla. Mikäli havaitaan asukkaan epäasiallista kohtelua, siihen on velvoittavuus puuttua 1.1.2016 voimaantulleen sosiaalihuoltolain mukaisesti.

Asukkaan joutuessa epäasiallisen tai loukkaavan kohtelun kohteeksi, siitä tehdään poikkeamailmoitus ja palvelutalojohtaja keskustelelee asukkaan ja/tai läheisen sekä hoitajan kanssa tapahtuneesta. Asia pyritään selvittämään ensisijaisesti palvelutalon sisällä, hyviä käytöstapoja noudattaen.

Asukkaalla/läheisellä/edunvalvojalla on mahdollisuus ottaa yhteyttä potilasasiamieheen tai tehdä muistutus/kantelu.

Palvelutalon henkilökunnalla on sosiaalihuoltolain § 48 ja § 49 mukaan velvollisuus tehdä viipymättä ilmoitus asiakkaan huolenpitoon kohdistuvasta epäkohdasta tai sen uhasta.

- Epäkohdalla tarkoitetaan esimerkiksi asukasturvallisuudessa ilmeneviä puutteita
- Yksilön perusoikeuksien tosiasiallista rajoittamista vakiintuneita hoitokäytäntöjä suoritettaessa
- Asukkaan kohdistuva kaltoinkohtelu, fyysinen, psyykinen tai kemiallinen eli lääkkeillä aiheutettua kaltoinkohtelua.

Ilmoitus tulee tehdä kirjallisesti esimiehelle, Hannele Jaatiselle, siihen tarkoitettuna lomakkeella ja hänen on ilmoitettava asiasta ilmoitettava asiasta Essoten sosiaalihuollon johtavalle viranhaltijalle. Ilmoitus voidaan tehdä salassapitosäännösten estämättä. Esimiehen tulee käynnistää toimet epäkohdan tai ilmeisen epäkohdan uhan poistamiseksi. Mikäli epäkohtaa ei saada korjattua, on asiasta ilmoitettava aluehallintovirastolle (§ 49). Aluehallintovirasto tai Valvira voivat antaa määräyksen epäkohdan

poistamiseksi ja päättää sitä koskevista lisätoimenpiteistä siten kuin erikseen säädetään. Ilmoituksen antaneeseen työntekijään ei kohdisteta tämän perusteella mitään vastatoimia. Omavalvontasuunnitelman liitteenä on lomake, jolla ilmoituksen voi tehdä.

Asukkaan kokemaa epäasiallista kohtelua ja siitä ilmoittaminen:

Mikäli asukas kokee tulleen kohdelluksi epäasiallisesti tai halutaan antaa palautetta palvelun laadusta, ohjataan asukasta tai hänen läheisiään antamaan palautetta toiminnasta yksikön esimiehelle. Vanhuspalvelulaki edellyttää jatkuvaa ja säännöllistä palautteen keräämistä vanhuspalveluista. Essote:ssa on laadittu tähän lomake: Palvelun laatuun liittyvä ilmoitus. Näitä lomakkeita on saatavilla toimintayksikön omien palautelomakkeiden yhteydessä ja ne löytyvät palvelukodin päiväsalin ilmoitustaulun lomaketelineestä. Lomakkeiden palauttamiseen voidaan käyttää yhteistä palautelaatikkoa palveluntuottajan omien palautelomakkeiden kanssa. Palveluntuottaja lähettää lomakkeet essoten kirjaamoon.

Palveluun liittyvä palautelomake löytyy myös osoitteesta:

<http://www.essote.fi/wp-content/uploads/sites/2/2017/02/palvelunlaatupalaute>

Muistutus:

Asukkaalla on oikeus tehdä myös muistutus, mikäli hän on tyytymätön kohteluunsa tai palvelun laatuun. Mikäli asukas kokee tulleen kohdelluksi epäasiallisesti, ohjaamme häntä tai hänen läheistään antamaan palautetta toiminnasta tai tekemään kirjallisen muistutuksen toimintayksikön vastuuhenkilölle. Palvelun perustuessa ostopalvelusopimukseen, muistutus tehdään järjestämisvastuussa olevalle viranomaiselle, Etelä-Savon sosiaali- ja terveystieteiden kuntayhtymälle, Essote:lle. Toimintayksikön vastuuhenkilölle osoitetut muistutukset tai muussa muodossa annetun reklamaation aiheuttanutta tapahtumaa käsitellään välittömästi asianosaisten kesken ja myös yhteisesti työyhteisön palaverissa, jossa pyritään löytämään korjaavia toimenpiteitä, jotta vastaavilta tilanteilta vältytään jatkossa. Muistutukseen annetaan aina kirjallinen vastaus.

Asiakkaan osallisuus

Asiakkaiden ja omaisten osallistuminen yksikön laadun ja omavalvonnan kehittämiseen

Eri-ikäisten asiakkaiden ja heidän perheidensä ja läheistensä huomioon ottaminen on olennainen osa palvelun sisällön, laadun, asiakasturvallisuuden ja omavalvonnan kehittämistä. Koska laatu ja hyvä hoito voivat tarkoittaa eri asioita henkilöstölle ja asiakkaalle, on systemaattisesti eritavoin kerätty palaute tärkeää saada käyttöön yksikön kehittämisessä.

Palautteen kerääminen

Miten asiakkaat ja heidän läheisensä osallistuvat yksikön toiminnan, laadun ja omavalvonnan kehittämiseen? Miten asiakaspalautetta kerätään?

Asukkaat ja läheiset voivat olla mukana kehittämässä yksikön toimintaa mahdollisuuksien mukaan. Asukasta ja läheisiä kuullaan jatkuvasti hoitotyön lomassa, palautetta pyydetään ja sitä voi antaa palautelaatikkoon, sähköpostilla ja lisäksi asukastyytyväisyyskyselyt suoritetaan kerran vuodessa. Myös yhdistyksen www-sivuilla on palautelomake.

Essote:n palvelun laatuun liittyvä ilmoitus lomakkeella voi tehdä palvelun laatuun liittyvät ilmoitukset, antaa palautetta, kehittämisideoita ja kertoa mielipiteensä palvelun laadusta. Palvelun tuottaja toimittaa palautelaatikkoon tulleet ilmoitukset Essote:n kirjaamoon.

Palveluun liittyvä palautelomake löytyy myös osoitteesta:

<http://www.essote.fi/wp-content/uploads/sites/2/2017/02/palvelunlaatupalaute>

Palautteen käsittely ja käyttö toiminnan kehittämisessä

Miten asiakaspalautetta hyödynnetään toiminnan kehittämisessä?

Asiat käydään työnjohdollisella menettelyllä läpi, asian laajuudesta ja sisällöstä riippuen ne käsitellään tiimipalaverissa ja huomioidaan mahdollisuuksien mukaan toiminnan sisällön suunnittelussa. Asukaspalautekyselyn tuloksista annetaan palautetta työntekijöille, asukkaalle ja läheisille.

Asiakkaan oikeusturva

<p>a) Muistutuksen vastaanottaja</p> <p>Etelä-Savon sosiaali- ja terveystalouden ky (Essote), Kirjaamo Porrassalmenkatu 35-37, 50100 Mikkeli</p> <p>Itsemaksavat: Palvelutalojohtaja Hannele Jaatinen Sairaalantie 1, 52700 Mäntyharju</p>
<p>a) Sosiaaliamiehen nimi ja yhteystiedot sekä tiedot hänen tarjoamistaan palveluista</p> <p>Etelä-Savon sosiaali- ja terveystalouden ky. (Essote) Yhteydenotot puhelimitse arkisin klo 9-14. Tapaamisista sovitaan puhelimesta. Puhelin Miia Brunou 040 359 7241 Virpi Huuhka 044 794 4307 (ti-to) Irja Tikka 044 351 2818</p> <p>Sähköposti: etunimi.sukunimi@essote.fi</p> <p>Sosiaali – ja potilasasiamies:</p> <ul style="list-style-type: none"> • neuvoo ja ohjaa potilas- ja asiakaslain soveltamiseen liittyvissä asioissa • avustaa tarvittaessa muistutuksen tekemisessä sekä tiedottaa potilaan/asiakkaan oikeuksista • toimii potilaiden/asiakkaiden oikeuksien edistämiseksi ja toteuttamiseksi
<p>a) Kuluttajaneuvojan nimi, yhteystiedot sekä tiedot hänen tarjoamistaan palveluista</p> <p>Kuluttajaoikeusneuvoja puh: 0295536901 päivystysaika arkisin klo 9.00-15.00</p> <p>Kuluttajaneuvoja:</p> <ul style="list-style-type: none"> - antaa tietoa kuluttajan oikeuksista, mm. tavaran tai palvelun virheen hyvityksestä, sopimuksista ja maksamisesta - avustaa ja sovittelee kuluttajan ja yrityksen välisessä riitatilanteessa
<p>a) Miten yksikön toimintaa koskevat muistutukset, kantelu- ja muut valvontapäätökset käsitellään ja huomioidaan toiminnan kehittämisessä?</p> <p>Saadut muistutukset ym. kirjataan ja tilastoidaan palvelutalojohtajan toimesta. Annettaessa vastausta em. päätöksiin tai selvityspyyntöihin pohditaan yksikkökohtaisesti kehittämistarpeet ja ne kuvataan annettavissa dokumenteissa. Selvitysten käsittelyn jälkeen analysoidaan vielä tarvittavat korjaavat toimenpiteet ja otetaan ne käyttöön. Johtajan vastuulla on henkilökunnan informointi kyseisistä asioista.</p>
<p>a) Tavoiteaika muistutusten käsittelylle</p> <p>Kaksi viikkoa tai selvityspyynnössä annettuun määräaikaan mennessä</p>

PALVELUN SISÄLLÖN OMAVALVONTA (4.3)

<p>Hyvinvointia, kuntoutumista ja kasvua tukeva toiminta</p>
<p>a) Asiakkaiden fyysisen, psyykkisen, kognitiivisen ja sosiaalisen toimintakyvyn ja hyvinvoinnin edistäminen Tiimityön periaatteiden mukaisesti asiakastyötä arvioidaan ja kehitetään jatkuvasti. Nimetyt vastuualueet hoitajilla mahdollistavat eri osa-alueiden tarkemman huomioinnin. Omahoitajuus antaa asukaskohtaisesti paremman mahdollisuuden asukaskohtaisen arjen sisältöön</p> <p>Tiimityön periaatteiden mukaisesti asiakastyötä arvioidaan ja kehitetään jatkuvasti. Nimetyt vastuualueet hoitajilla mahdollistavat eri osa-alueiden tarkemman huomioinnin. Omahoitajuus antaa asukaskohtaisesti paremman mahdollisuuden asukaskohtaisen arjen sisältöön.</p>

Jokaiselle asukkaalle tehdään yhteistyössä yksilöllinen, päivittäistä hoitotyötä ohjaava kirjallinen hoito- ja palvelusuunnitelma. Suunnitelma tehdään huomioiden asukkaan voimavarat, lähtökohta ja tavoitteet. Myös asukkaan elämän eri vaiheet, tavat, tottumukset, kulttuuri, kokemukset ja aikaisemmat/nykyiset harrastukset kartoitetaan. Tältä pohjalta suunnitellaan toimintakykyä ylläpitävä hoito- ja palvelutapa. Toimintakyvyn ja hyvinvoinnin takaaminen perustuu arkisiin toimiin, kuten pukeutumiseen, hyötyliikuntaan, ulkoiluun sekä muiden asukkaiden kanssa yhdessäoloon hoitajan tukemana. Osallisuuden tukeminen perustuu yksikkömme arvoihin ja siihen vastaamme selvittämällä asukkaalle mieleiset puuhut ja mielihyvää tuottavat asiat ja tukemalla niiden toteutumista.

Asiakkaiden hoito- ja palvelusuunnitelmiin kirjataan tavoitteita, jotka liittyvät päivittäiseen liikkumiseen, ulkoiluun, kuntoutukseen ja kuntouttavaan toimintaan.

Miten asiakkaiden toimintakykyä, hyvinvointia ja kuntouttavaa toimintaa koskevien tavoitteiden toteutumista seurataan?

Hoito- ja palvelusuunnitelmaan on kirjattu tavoitteet em. asioille ja päivittäisseurantaan kirjataan huomioita kyseisistä asioista. Puolivuositain tehtävässä arvioinnissa kirjataan tavoitteisiin pääseminen ja omahoitajan vastuulla on tarkkailla hoito- ja palvelusuunnitelmiin kirjattua toimintakykyä ylläpitävien ja /tai kuntouttavien tavoitteiden toteutumista toimintakykymittareita apuna käyttäen. Työyhteisö raportoi palaverissa säännöllisesti kunkin asukkaan toimintakyvyn ja voinnin mahdollisista muutoksista. Hoito- ja palvelusuunnitelma päivitetään vähintään 6 kk:n välein ja tarpeen mukaan, jolloin vähintään kirjataan myös tavoitteiden saavuttamisen tilanne.

Asukkaan huoneistoon laaditaan hänen toimintakykyään ja sen ylläpitoa kuvaava huoneentaulu, joka ojaa hoitajan tavoitteellista työskentelyä.

Ulkoiluun kannustetaan, toiveet ulkoilun suhteen selvitetään ja ne kirjataan hoito – ja palvelusuunnitelmaan. Ulkoilut kirjataan päivittäisseurantaan.

Ravitsemus

Miten yksikön omavalvonnassa seurataan asiakkaiden riittävää ravinnon ja nesteen saantia sekä ravitsemuksen tasoa?

Mäntyharjun kunnan keskuskeittiö, Huhmari, suunnittelee asukkaiden ruokalistat. Ruoka on terveellistä, monipuolista ja vaihtelevaa perusruokaa. Asukaskohtaisesti aterioilla huomioidaan asukkaan dieetit, ruoka-aineallergiat ja ruuan koostumus ja se, että aterioiden monipuolisuus vastaa ravintosuosituksia. Asukaskohtaisesti seurataan asukkaan painoa, asukkaan ulkoista olemusta ja hyvinvointia sekä ihon väriä.

Tarvittaessa otetaan käyttöön nestelista/ravintolista ja ateriakokonaisuutta täydennetään lisäravinnevalmisteilla.

Erityisesti saattohoidossa olevien asukkaiden kohdalla huomioidaan hänen ravitsemukselliset mielitekonsa.

Hygieniakäytännöt

Yksikölle laaditut toimintaohjeet sekä asiakkaiden yksilölliset hoito- ja palvelusuunnitelmat asettavat hygieniakäytännöille tavoitteet, joihin kuuluvat asiakkaiden henkilökohtaisesta hygieniasta huolehtimisen lisäksi tarttuvien sairauksien leviämisen estäminen.

Miten yksikössä seurataan yleistä hygieniatasoa ja miten varmistetaan, että asiakkaiden tarpeita vastaavat hygieniakäytännöt toteutuvat laadittujen ohjeiden ja asiakkaiden hoito- ja palvelusuunnitelmien mukaisesti?

Asuinhuoneistot siivotaan viikon välein ja yhteistilat viikoittain tuotekuvauksessa kuvatulla tavalla. Päivittäisestä siistimisestä huolehtii hoivahenkilöstö. Asukkaiden saunotuksessa ja suihkutuksessa noudatetaan aseptista työskentelyä ja huomioidaan hygieniaohteet tarttuvien sairauksien ehkäisemiseksi. Saunatilat siistitään aina saunotuksen tai suihkutuksen jälkeen. Siivouksen ohjeistuksessa huomioidaan aseptiikka, puhtaustaso ja puhdistusmenetelmät sekä työntekijän oma suojautuminen tartunnoilta (erityöskentelystä, eritetahrojen puhdistusmenetelmistä ja käsihygieniasta erilliset ohjeet).

Tarttuvien sairauksien leviämisen estämiseksi noudatetaan sairaanhoitopiirin laatimia ohjeita ja menettelytapoja ottaen huomioon, että asukkaita hoidetaan heidän omilla kodeissaan. Myös läheiset ja vieraat informoidaan hygieniakäytännöistä.

Terveyden- ja sairaanhoito

Palvelujen yhdenmukaisen toteutumisen varmistamiseksi on yksikölle laadittava toimintaohjeet asiakkaiden hammashoidon sekä kiireettömän ja kiireellisen sairaanhoidon järjestämisestä. Toimintayksiköllä on oltava ohje myös äkillisen kuolemantapauksen varalta.

a) Miten yksikössä varmistetaan asiakkaiden hammashoitoa, kiireetöntä sairaanhoitoa, kiireellistä sairaanhoitoa ja äkillistä kuolemantapausta koskevien ohjeiden noudattaminen?

Asukkaat kuuluvat julkisen terveydenhuollon piiriin. Essoten hammashoidosta voi pyytää apua hammashoitoon liittyvissä asioissa sekä konsultoida asukkaiden suun -ja hampaiden hoitoon liittyvissä asioissa. Asukkailla on mahdollisuus käydä Mäntyharjun Hyvinvointikeskuksen hammashoitolassa.

Hammashoidon ajanvaraus:

arkisin klo 7:30-15:00 sekä viikonloppuisin ja arkipyhinä klo 9:00-10:00 puhelinnumerosta 015 194 4410. Kiireellisissä päivystystapauksissa on soitettava ensineuvon, p. 015 211 411.

Kiireetöntä sairaanhoitoa koskevissa asioissa hoitajilla on mahdollisuus konsultoida Mäntyharjun Hyvinvointikeskuksen lääkäriä virka-aikana ja päivystävää lääkäriä iltaisin ja viikonloppuisin.

Kiireellisissä tapauksissa soitetaan hätäkeskukseen, numeroon 112. Ensihoito arvioi asukkaan hoidon ja jatkohoidon tarpeen.

Essote:n vanhus -ja vammaispalveluiden vastaava ylilääkäri on laatinut kirjalliset toiminta -ohjeet, miten toimitaan kuolemantapauksissa asumispalveluyksiköissä. Ohje löytyy saattohoitokansiosta.

a) Miten pitkäaikaissairaiden asiakkaiden terveyttä edistetään ja seurataan?

Kokonaisvastuu asukkaiden terveydenhuollon järjestämisestä on julkisella terveydenhuollolla. Talon oma hoitohenkilökunta seuraa ja edistää asukkaiden terveydentilaa toteuttaessaan päivittäistä hoitotyötä (ihon kunto, suunhygieniat, ruokahalu, mieliala, unen määrän muutokset, aktiviteetin muuttuminen). Sairaanhoitajat ja hoitohenkilöstö työvuorokohtaisesti huolehtivat asukaskohtaisista tiettyihin sairauksiin liittyvistä seurannoista ja määräaikaikontrolleista..

Asukkaan toimintakykyä arvioidaan Ravatar mittauksen avulla ja muistisairauksien etenemistä seurataan MMSE testin avulla. Mittaustulosten perusteella sovitaan jatkotoimet.

a) Kuka yksikössä vastaa asiakkaiden terveyden- ja sairaanhoidosta?

Asukkaat kuuluvat julkisen terveydenhuollon piiriin. Yksikön terveyden- ja sairaanhoidosta vastaa palvelutalojohtaja, Hannele Jaatinen, yhteistyössä Essote:n vanhuspalveluiden lääkärin kanssa.

Kuolemantoteamisesta palvelutalossa noudatetaan Vanhus – ja vammaispalveluiden ylilääkärin laatimaa kirjallista ohjetta. Ohje on laadittu 9.3.2017 ja löytyy sähköisestä tallennusjärjestelmästä, Sharepointista sekä saattohoitokansiosta.

Lääkehoito

Turvallinen lääkehoito perustuu säännöllisesti seurattavaan ja päivitettävään lääkehoitosuunnitelmaan. STM:n Turvallinen lääkehoito - oppaassa linjataan muun muassa lääkehoidon toteuttamiseen periaatteet ja siihen liittyvä vastuunjako sekä vähimmäisvaatimukset, jotka jokaisen lääkehoitoa toteuttavan yksikön on täytettävä. Oppaan ohjeet koskevat sekä yksityisiä että julkisia lääkehoitoa toteuttavia palveluntarjoajia. Yksikölle on oppaan mukaan nimettävä lääkehoidon vastuuhenkilö.

a) Miten toimintayksikön lääkehoitosuunnitelmaa seurataan ja päivitetään?

Lääkehoitosuunnitelma tarkistetaan vuosittain ja aina, jos lääkehoidon käytännössä tapahtuu muutoksia.

Lääkehoito toteutetaan lääkehoitosuunnitelman mukaisesti.

Kaikki hoitajat osallistuvat lääkehoidon toteutukseen ja tarkemmat kuvaukset vastuista ja tehtävistä on kirjattu lääkehoitosuunnitelmaan. Vammais- ja vanhuspalveluiden ylilääkäri, Marju Asiakainen, vahvistaa allekirjoituksellaan palvelutalon lääkehoitosuunnitelman.

Lääkehoitosuunnitelma on sähköisessä tallennusjärjestelmässä, SharePointissa ja lääkkeenjako huoneessa olevassa lääkehoitosuunnitelma-kansiossa.

b) Kuka yksikössä vastaa lääkehoidosta?

<p>Toimintayksikön lääkehoitosuunnitelma perustuu Essote:n vanhus – ja vammaispalveluiden tehostetun palveluasumisen lääkehoitosuunnitelmaan, joka pohjautuu THL:n Turvallinen lääkehoito-oppaaseen (2015). Essote:n vanhus – ja vammaispalveluiden vastaava ylilääkäri vastaa yksikön lääkehoidon kokonaisuudesta ja vahvistaa allekirjoituksellaan yksikön lääkehoitosuunnitelman.</p> <p>Palvelutalojohtaja, Hannele Jaatinen, vastaa lääkehoidon toteutumisesta.</p>
<p>Yhteistyö muiden palvelunantajien kanssa</p> <p>Sosiaalihuollon asiakas saattaa tarvita useita palveluja yhtäaikaaisesti – esimerkiksi lastensuojelun asiakas voi tarvita koulun, terveydenhuollon, psykiatrian, kuntoutuksen tai varhaiskasvatuksen palveluja. Jotta palvelukokonaisuudesta muodostuisi asiakkaan kannalta toimiva ja hänen tarpeitaan vastaava, vaaditaan palvelunantajien välistä yhteistyötä, jossa erityisen tärkeää on tiedonkulku eri toimijoiden välillä.</p>
<p>Miten yhteistyö ja tiedonkulku asiakkaan palvelukokonaisuuteen kuuluvien muiden sosiaali- ja terveydenhuollon palvelunantajien kanssa toteutetaan?</p> <p>Potilastietojärjestelmä, Effica on yhteiskäytössä Essoten alueella. Mobiilikirjaus toteutetaan SoteSiron sovellusta käyttäen, mistä toistaiseksi kopioidaan kirjaaminen viikottain Efficaan.</p> <p>Suullinen ja kirjallinen tiedottaminen ja sopiminen, mm. apuvälineyksikkö, hoitotarvikejakelu, yksityiset palveluntarjoajat.</p>
<p>Alihankintana tuotetut palvelut (määräyksen kohta 4.1.1.)</p> <p>Miten varmistetaan, että alihankintana tuotetut palvelut vastaavat niille asetettuja sisältö-, laatu- ja asiakasturvallisuusvaatimuksia?</p> <p>Havainnoimalla, asukaspalautteella, ruokahuollon omavalvonnalla, palautteen antamisella, seurantapalaverilla jne.</p>

ASIAKASTURVALLISUUS (4.4)

<p>Yhteistyö turvallisuudesta vastaavien viranomaisten ja toimijoiden kanssa</p> <p>Yksikön turvallisuuden edistäminen edellyttää yhteistyötä muiden turvallisuudesta vastaavien viranomaisten ja toimijoiden kanssa. Palo- ja pelastusviranomaiset asettavat omat velvoitteensa edellyttämällä mm. poistumisturvallisuussuunnitelman ja ilmoitusvelvollisuus palo- ja muista onnettomuusriskeistä pelastusviranomaisille. Asiakasturvallisuutta varmistaa omalta osaltaan myös holhoustoimilain mukainen ilmoitusvelvollisuus maistraatille edunvalvonnan tarpeessa olevasta henkilöstä sekä vanhuspäivähoitoon mukaisesta velvollisuudesta ilmoittaa iäkkäistä henkilöstä, joka on ilmeisen kykenemätön huolehtimaan itsestään. Järjestöissä kehitetään valmiuksia iäkkäiden henkilöiden kaltoin kohtelun kohtaamiseen ja ehkäisemiseen.</p>
<p>Miten yksikkö kehittää valmiuksiaan asiakasturvallisuuden parantamiseksi ja miten yhteistyötä tehdään muiden asiakasturvallisuudesta vastaavien viranomaisten ja toimijoiden kanssa?</p> <p>Käytössä olevat järjestelmät ovat: turvahälytysjärjestelmä, kameravalvonta, oivihälytysjärjestelmä, lukitusratkaisut, automaattinen paloilmalain ja -sammutusjärjestelmä.</p> <p>Turvallisuutta ja järjestelmien toimivuutta seurataan turvallisuuspoikkeamailmoitusten seurannalla, sisäisillä palotarkastuksilla, palotarkastuksilla, eri laitteille/laitteistoille tehdyillä jatkuvasti voimassa olevilla huoltosopimuksilla, suunnitelmien sovitulla päivitysväleillä, kuten esim. pelastussuunnitelma, poistumisturvallisuussuunnitelma jne.</p> <p>Henkilöstön ammattitaidolla ja sovitulla menettelytavoilla sekä toimipaikkakoulutuksella pyritään ennalta ehkäisemään tilanteet, joissa vaara tai uhka voisi kohdistua asukkaaseen itseensä tai muihin asukkaisiin.</p> <p>Essote ohjaa kaikkea yhteistyötä. Essote valvoo palveluntuottajan toimintaa mm. tarkastuskäynneillä sekä muulla yhteistyöllä.</p> <p>Asukasturvallisuudesta varmistutaan tilojen, turvajärjestelmien, laitteiden ja välineiden hyvällä suunnittelulla, ylläpidolla ja huollolla, henkilökunnan ohjeistuksella ja koulutuksella, asiakkailta kerätyn palautteen avulla sekä johtajan jatkuvalla valvonnalla, seurannalla ja kehittämistyöllä.</p> <p>Ilmoitusvelvollisuus maistraatille:</p> <p>Palvelutalojohtaja / sairaanhoitaja tekee tarvittaessa ilmoituksen maistraatille palvelutalossa asuvasta edunvalvonnan tarpeessa olevasta henkilöstä.</p>

Ilmoitus iäkkään henkilön palvelutarpeesta (980/2012 § 25):

Jos terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetussa laissa tarkoitettu terveydenhuollon ammattihenkilö taikka kunnan sosiaalitoimen, alueen pelastustoimen, hätäkeskuksen tai poliisin palveluksessa oleva henkilö on tehtävässään saanut tiedon sosiaali- tai terveydenhuollon tarpeesta olevasta iäkkäästä henkilöstä, joka on ilmeisen kykenemätön vastaamaan omasta huolenpidostaan, terveydestään tai turvallisuudestaan, hänen on salassapitosäännösten estämättä ilmoitettava asiasta viipymättä kunnan sosiaalihuollosta vastaavalle viranomaiselle. Muut kuin edellä mainitut henkilöt voivat tehdä ilmoituksen häntä koskevien salassapitosäännösten estämättä.

Ilmoitus toimitetaan:

Puhelinnumero arkisin 015-211557 klo 8-16

Palveluneuvo@essote.fi

Porrassalmenkatu 21

50100 Mikkeli

Essoten verkkosivuilta, osoitteesta: <https://open.mikkeli.fi/huoli/> löytyy sähköinen lomake, jolla esimerkiksi tuttavansa arjessa selviytymisestä huolestunut henkilö voi ilmoittaa huolensa. Lomake ohjautuu Palveluneuvon asiantuntijoille. Palveluneuvon asiantuntija perehtyy lomakkeen tietoihin, kysyy tarvittaessa lisätietoja huolen ilmaisijalta ja tekee toimintasuunnitelman jatkosta.

Henkilöstö

Hoito- ja hoivahenkilöstön määrä, rakenne ja riittävyys sekä sijaisten käytön periaatteet

Henkilöstösuunnittelussa otetaan huomioon toimintaan sovellettava laki, esimerkiksi yksityisessä päivähoidossa päivähoitolaki ja lastensuojeluyksiköissä lastensuojelulaki sekä sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön kelpoisuuslaki. Jos toiminta on luvanvaraista, otetaan huomioon myös luvassa määritellyt henkilöstömitoitus ja rakenne. Tarvittava henkilöstömäärä riippuu asiakkaiden avun tarpeesta, määrästä ja toimintaympäristöstä. Sosiaalipalveluja tuottavissa yksiköissä huomioidaan erityisesti henkilöstön riittävä sosiaalihuollon ammatillinen osaaminen.

Omavalvontasuunnitelmasta pitää käydä ilmi, paljonko yksikössä toimii hoito- ja hoivahenkilöstöä, henkilöstön rakenne (eli koulutus ja työtehtävät) sekä minkälaisia periaatteista on sovittu liittyen sijaisten/varahenkilöstön käyttöön. Julkisesti esillä pidettävään suunnitelmaan ei kirjata työntekijöiden nimiä vaan henkilöstön ammattinimike, työtehtävät, henkilöstömitoitus ja henkilöstön sijoittuminen eri työvuoroihin. Suunnitelmaan kuuluu kirjata myös tieto siitä, miten henkilöstövoimavarojen riittävyys varmistetaan.

a) Mikä on yksikön hoito- ja hoivahenkilöstön määrä ja rakenne?

Henkilöstömitoitus on asukasmäärästä riippuen aluehallintoviraston luvan ja laatusuosituksen ja STM:n suositusten mukainen. Henkilöstö koostuu palvelutalojohtajasta (työajasta 50 % sairaanhoitaja), sairaanhoitajasta (77 % työajasta), asukasmäärään perustuvasta lähihoitajaresurssista, hoiva-avustajasta, geronomista (20 % työajasta), fysioterapeutista tarvittaessa) sekä hallintohenkilöstöstä. Lisäksi on määrääikainen keittiötyöntekijä sekä muita määrääikaisia tekijöitä vuosiloma- ym. sijaisuuksia tekemässä.

b) Mitkä ovat yksikön sijaisten käytön periaatteet?

Henkilöstöresurssit on mitoitettu siten, että poissaoloihin tarvitaan ja palkataan sijainen tarveharkinnan perusteella. Vastuuhenkilönä toimii palvelutalojohtaja. Hänen poissa ollessaan nimetty vastuuhenkilö vuorokohtaisesti hoitaa tarvittavat sijaisjärjestelyt.

c) Miten henkilöstövoimavarojen riittävyys varmistetaan?

Huolehditaan siitä, että mitoitusvaade täyttyy ja perehdytetään riittävästi ns. varahenkilöstöä.

Henkilöstön rekrytinnin periaatteet

Henkilöstön rekrytointia ohjaavat työlainsäädäntö ja työehtosopimukset, joissa määritellään sekä työntekijöiden että työnantajien oikeudet ja velvollisuudet. Erityisesti palkattaessa asiakkaiden kodeissa ja lasten kanssa työskenteleviä työntekijöitä otetaan huomioon erityisesti henkilöiden soveltuvuus ja luotettavuus. Tämän lisäksi yksiköllä voi olla omia henkilöstön rakentamiseen ja osaamiseen liittyviä rekrytointiperiaatteita, joista avoin tiedottaminen on tärkeää niin työn hakijoille kuin työyhteisön työntekijöille.

a) Mitkä ovat yksikön henkilökunnan rekrytointia koskevat periaatteet?

Vakinaisesti täytettävät tehtävät ja pitkäaikaiset sijaisuudet julistetaan haettavaksi joko pelkästään sisäisellä haulla tai sitten MOL:n kautta ja lehti-ilmoituksella. Huolehditaan, että valittavilla on riittävä osaaminen ja perustutkinnot. Perehdytettyjä sijaisia työllistetään sijaisuuksiin ja uusia tekijöitä perehdytetään ennakoivasti.

a) Miten rekrytoinnissa otetaan huomioon erityisesti asiakkaiden kodeissa ja lasten kanssa työskentelevien soveltuvuus ja luotettavuus?

Hakijat haastatellaan johtoryhmän ja/tai palvelutalojohtajan toimesta. Haastattelussa arvioidaan mm. työnhakijan soveltuvuutta ja asennetta työhön. Työsuhteissa käytetään koeaikaa. Ammattirekisteriin merkintä tarkistetaan Valviran (Terhikki) rekisteristä.

Kuvaus henkilöstön perehdyttämisestä ja täydennyskoulutuksesta

Toimintayksikön hoito- ja hoivahenkilöstö perehdytetään asiakastyöhön, asiakastietojen käsittelyyn ja tietosuojaan sekä omavalvonnan toteuttamiseen. Sama koskee myös yksikössä työskenteleviä opiskelijoita ja pitkään töistä poissaolleita. Johtamisen ja koulutuksen merkitys korostuu, kun työyhteisö omaksuu uudenlaista toimintakulttuuria ja suhtautumista asiakkaisiin ja työhön mm. itsemääräämisoikeuden tukemisessa tai omavalvonnassa.

a) Miten yksikössä huolehditaan työntekijöiden ja opiskelijoiden perehdytyksestä asiakastyöhön, asiakastietojen käsittelyyn ja tietosuojaan?

Perehdytys toteutetaan työsuhteen alussa perehdytysohjeiden mukaisesti. Käytännön työskentelyyn perehtyminen tapahtuu pääsääntöisesti parityöskentelynä. Käytössä on perehdytyskansio, mistä löytyy toimintaohjeita ja -käytäntöjä. Perehdytyksen toteutuminen varmistetaan työntekijän ja työnjohdon allekirjoittamalla lomakkeella. Lääkehoidon perehtyminen tapahtuu erillisen lääkehuollon perehdytys suunnitelman mukaisesti.

b) Miten yksikössä järjestetään henkilöstön täydennyskoulutus?

Toteutetaan henkilöstön täydennyskoulutusvelvoitetta ja varataan määrärahat siihen budjetissa, ja huolehditaan määrärajojen päivitettyjen taitojen ylläpitämisestä, kuten ensiaputaidoista ja lääkehuollosta. Henkilöstön oma-aloitteista koulutukseen hakeutumista tuetaan. Koulutuksen toteuttamisessa huomioidaan toimintasuunnitelmassa suunnitellut painopistealueet ja koulutus suunnitelman sisältö. Tarvittaessa koulutustarvetta määritellään vuoden aikana, mikäli ilmenee osaamistarpeen vaatimuksia mm. asukkaisiin liittyen. Osaamista ja koulutuksen tarvetta arvioidaan kehityskeskusteluissa.

Toimitilat

Omavalvontasuunnitelmaan laaditaan kuvaus toiminnassa käytettävistä tiloista ja niiden käytön periaatteista. Suunnitelmassa kuvataan muun muassa asiakkaiden sijoittamiseen liittyvät käytännöt: esimerkiksi miten asiakkaat sijoitetaan huoneisiin tai miten varmistetaan heidän yksityisyyden suojan toteutuminen. Suunnitelmasta käy myös ilmi, miten asukkaiden omaisten vierailut tai mahdolliset yöpymiset voidaan järjestää.

Muita kysymyksiä suunnittelun tueksi:

- Mitä yhteisiä/julkisia tiloja yksikössä on ja ketkä niitä käyttävät?
- Miten asukas (lapsi/nuori/ iäkäs) voi vaikuttaa oman huoneensa/asuntonsa sisustukseen
- Käytetäänkö asukkaan henkilökohtaisia tiloja muuhun tarkoitukseen, jos asukas on pitkään poissa.

Tilojen käytön periaatteet

Asukkailla on omat huoneistot, kooltaan 22-38 m². Kaikissa huoneistoissa on oma WC ja peseytymismahdollisuus. Asukkaat kalustavat asunnot omilla huonekaluilla. Asukasohjeella ohjeistetaan ja mahdollistetaan turvallinen toimintaympäristö.

Yksikössä on 257 m² yhteistilat asukkaiden ruokailu-, virkistys ja kuntoutustoimintaa varten. Talossa on tilava saunaosasto, joka mahdollistaa asukkaiden viikoittaisen saunottamisen. Käytössä olevat tilat ovat esteettömät ja tarkoituksenmukaiset. Yksitasoratkaisu mahdollistaa asukkaiden helpon liikkumisen. Yhteistilojen kalustamisessa ja varustamisessa on huomioitu mahdollisuus mm. television katseluun, musiikin kuunteluun, erilaisten tilaisuuksien seuraamiseen äänentoistolaitteen avulla. Kalusteiden valinnoissa on huomioitu käyttäjien tarpeet. Piha-alueet ovat turvalliset, rajatut ja viihtyisät. Ulkoilun alueiden viihtyvyyttä on lisätty runsain kukkaistutuksin sekä pöytäpenkkiryhmin useissa eri paikoissa. Kesäisin kanat tuovat iloa asukkaille ja

<p>heidän läheisilleen sekä vierailijoille. Henkilökunnan aktiivisuudella on tärkeä rooli asukkaiden ulkoilun tukemisessa.</p>
<p>Miten yksikön siivous ja pyykkihuolto on järjestetty?</p> <p>Asukashuoneistojen siivouksen asukas ostaa ulkopuoliselta toimijalta. Yhteistilojen siivous ostetaan ulkopuoliselta toimijalta kerran viikossa ja tarvittaessa oman henkilöstön toimesta. Asukkaan henkilökohtainen pyykki pestään ja lajitellaan palvelutaloyksikössä ja liinavaatteet vuokrataan ja pesetetään pesulassa.</p>
<p>Teknologiset ratkaisut</p> <p>Henkilökunnan ja asiakkaiden turvallisuudesta huolehditaan erilaisilla kulunvalvontakameroilla sekä hälytys- ja kutsulaitteilla. Omavalvontasuunnitelmassa kuvataan käytössä olevien laitteiden käytön periaatteet eli esimerkiksi, ovatko kamerat tallentavia vai eivät, mihin laitteita sijoitetaan, mihin tarkoitukseen niitä käytetään ja kuka niiden asianmukaisesta käytöstä vastaa. Suunnitelmaan kirjataan mm. kotihoidon asiakkaiden turvapuhelinten hankintaan liittyvä periaatteet ja käytännöt sekä niiden käytön ohjaamisesta ja toimintavarmuudesta vastaava työntekijä.</p> <p>Yksikössä on kamerat, jolla on mahdollista seurata talon sisäistä asukkaiden liikettä sekä ulkoisia uhkia. Kamerat on sijoitettu yhteistiloihin ja sisääntulon yhteyteen. Kamerakuva välittyy kahteen monitorioon, joista toinen on lääkkeenjakohuoneessa ja toinen palvelukodin keittiössä. Kameravalvonnan vastuuhenkilö on nimetty. Turvahälytysjärjestelmän avulla asukas voi itse, hallitessaan sen käytön, hälyttää apua ja hoitaja voi avata puheytteiden asukkaan huoneistoon. Asukkaalta/läheiseltä saadun kirjallisen suostumuksen jälkeen hoitaja voi tehdä tarpeenmukaisesti tallentumattoman kamerakäynnin asukkaan huoneistoon. Kamerakuvaa käytetään erityisesti yöaikaan. Hälytykset kirjautuvat turvahälytysjärjestelmään.</p>
<p>Miten asiakkaiden henkilökohtaisessa käytössä olevien turva- ja kutsulaitteiden toimivuus ja hälytyksiin vastaaminen varmistetaan?</p> <p>Laitteet testataan sovituin määräajoin, asukkaan kutsuun vastataan mahdollisimman nopeasti ja vastaaminen varmistetaan hälytysten ohjautumisella useampaan puhelimeen. Turva -ja kutsulaitteiden toimivuudesta vastaavat vastuuhenkilöt. Jokaisella työntekijällä on velvollisuus ilmoittaa työyksikössä suullisesti ja/tai kirjallisesti laitehäiriöistä.</p> <p>Asukas opastetaan hälytysrannekkeen käyttöön. Henkilökunta koulutetaan ja uudet työntekijät perehdytään turvahälytysjärjestelmän käyttöön. Jokaisen työntekijän saatavilla on kirjalliset käyttöohjeet sekä ohjeet, kuinka menetellään ongelmatilanteissa. Everon tuen kanssa tehdään yhteistyötä ongelmatilanteissa ja laitteiston käytön kehittämisessä. Hälytysjärjestelmää käytetään päivittäin, joten mahdolliset viat ja huollon tarve huomataan nopeasti. Turvahälytysjärjestelmään liittyviä asioita hoitamaan on nimetty vastuuhenkilöt. Hälytysrannekkeet puhdistetaan viikottain asukkaan saunapäivänä.</p>
<p>Miten varmistetaan asiakkaiden tarvitsemien apuvälineiden hankinnan, käytön ohjauksen ja huollon asianmukainen toteutuminen?</p> <p>Apuvälinetarvetta kartoitetaan moniammatillisen työryhmän toimesta. Läheisten näkemykset huomioidaan mahdollisuuksien mukaan.</p> <p>Palvelutalon oman henkilökunnan, geronomin tai fysioterapeutin toimesta seurataan, arvioidaan ja tarvittavat hankinnat toteutetaan. Hoitoon käytettävät laitteet on luetteloitu. Huolto toteutetaan apuvälineen toimittajan ohjeiden mukaisesti. Apuvälinehuollon tiheys vuosittain ja tarpeen mukaan.</p> <p>Hoitohenkilökunta yhdessä geronomin tai fysioterapeutin kanssa arvioi yksilöllisesti asukkaiden apuvälinetarpeita. Tarvittaessa tilataan laite-esittelijä paikalle ja pyritään saamaan uusi apuväline koekäyttöön ennen varsinaista hankintaa. Geronomi tai fysioterapeutti tilaa sekä tekee tarvittaessa kirjalliset apuvälineanomukset.</p>

Oikeaoppiseen apuvälineiden käyttöön ohjataan asukkaita hoitohenkilöstön, geronomin tai fysioterapeutin toimesta arjen eri tilanteissa. Tarvittaessa pyydetään opastusta apuvälinetoimittajalta. Hoitohenkilöstö on ohjeistettu ilmoittamaan viallisesta, rikkoontuneesta tai epäsopivasta apuvälineestä vastuuhenkilölle.

Asukkaat saavat henkilökohtaiset apuvälineensä pääsääntöisesti Essote:n apuvälineyksiköstä. Alueellisesta apuvälineyksiköstä saadaan apuvälineiden huolto- ja korjauspalvelut pyydettyä. Asukkaiden henkilökohtaiset apuvälineiden lainasopimukset on koottu yhteen kansioon.

Yksilöllisiin apuvälineisiin, kuten tukisukkiin ja ortooseihin asukkaalla on myös mahdollisuus saada maksusitoumus

Palvelutalon omia apuvälineitä ovat mm. sähkökäyttöiset vuoteet, liinanostimet, seisomanojanostin, pyörätuolit, rollaattorit, pesulaveri, säädettävä suihkutuoli, tasoford ja siirron pienapuvälineet.

Apuvälineasioiden vastuuhenkilönä toimii fysioterapeutti ja lisäksi on nimetty yksikkökohtainen vastuuhenkilö.

Terveys- ja sairaanhoidon välineistönä ovat käytössä mm. verenpainemittarit, verensokerimittarit ja istumavaaka.

Terveystietojen laitteista ja tarvikkeista vastaavan henkilön nimi ja yhteystiedot

Sairaanhoitaja, Tuula Anttalainen, 015 3558420, Fysioterapeutti, Marjo Jantunen-Määttä, 050-4989833.

Asiakas- ja potilastietojen käsittely

Sosiaalihuollossa asiakas- ja potilastiedot ovat arkaluonteisia salassa pidettäviä henkilötietoja. Hyvästä tietojen käsittelystä edellytetään, että se on suunniteltua koko käsittelyn alusta kirjaamisesta alkaen tietojen hävittämiseen, joilla turvataan hyvä tiedonhallintatapa. Rekisterinpitäjän on rekisteriselosteessa määriteltävä, mihin ja miten henkilötietoja käsitellään ja millaisia tietoja siihen tallennetaan. Asiakkaan suostumus ja tietojen käyttötarkoitus määrittävät eri toimijoiden oikeuksia käyttää eri rekistereihin kirjattuja asiakas- ja potilastietoja. Sosiaalihuollon asiakastietojen salassapidosta ja luovuttamisesta säädetään sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista annetussa laissa ja terveydenhuollon potilastietojen käytöstä vastavasti potilaan asemasta ja oikeuksista annetussa laissa. Terveydenhuollon ammattihenkilön kirjaamat sairaudenhoitoa koskevat tiedot ovat potilastietoja ja siten eri käyttötarkoitukseen tarkoitettuja tietoja, jotka kirjataan eri rekisteriin kuin sosiaalihuollon asiakastiedot.

Palveluntuottajan on laadittava sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen sähköisestä käsittelystä annetun lain (159/2007) 19 h §:n mukainen tietoturva- ja tietosuojan sekä tietojärjestelmien käyttöön liittyvä omavalvontasuunnitelma. Tietosuojan omavalvontaan kuuluu velvollisuus ilmoittaa tietojärjestelmän valmistajalle, jos palvelunantaja havaitsee järjestelmässä olennaisten vaatimusten täytymisessä merkittäviä poikkeamia. Jos poikkeama voi aiheuttaa merkittävän riskin potilasturvallisuudelle, tietoturvalle tai tietosuojalle, siitä on ilmoitettava Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastolle. Laissa säädetään velvollisuudesta laatia asianmukaisen käytön kannalta tarpeelliset ohjeet tietojärjestelmien yhteyteen.

Koska sosiaalipalveluja annettaessa asiakkaiden tiedoista muodostuu henkilörekisteri tai -rekistereitä (henkilötietolaki 10 §), tästä syntyy myös velvoite informoida asiakkaita henkilötietojen tulevasta käsittelystä sekä rekisteröidyn oikeuksista. Laati-malla rekisteriselostetta hieman laajempi tietosuojaseloste toteutuu samalla myös tämä lainmukainen asiakkaiden informointi.

Rekisteröidyllä on oikeus tarkastaa tietonsa ja vaatia tarvittaessa niiden korjaamista. Tarkastuspyyntö ja korjaamisvaatimus voidaan esittää rekisterinpitäjälle lomakkeella. Jos rekisterinpitäjä ei anna pyydettyjä tietoja tai kieltäytyy tekemästä vaadittuja korjauksia, rekisterinpitäjän on annettava kirjallinen päätös kieltäytymisestä ja sen perusteista.

Kun asiakkaan palvelukokonaisuus muodostuu sekä sosiaalihuollon että terveydenhuollon palveluista, on tietojenkäsittelyä suunniteltaessa huomioitava erityisesti sosiaalihuollon asiakastietojen ja terveydenhuollon potilasasiakirjatietojen erillisyyttä. Tietojen käsittelyä suunniteltaessa on otettava huomioon, että sosiaalihuollon asiakastiedot ja terveydenhuollon tiedot kirjataan erillisiin asiakirjoihin.

a) Miten varmistetaan, että toimintayksikössä noudatetaan tietosuojan ja henkilötietojen käsittelyyn liittyvä lainsäädäntöä sekä yksikölle laadittuja asiakas- ja potilastietojen kirjaamiseen liittyviä ohjeita ja viranomaismääräyksiä?

Palvelutaloon on laadittu tietosuojapolitiikka, ohjeistus tietosuoja – ja tietoturvapoikkeamiin reagoimiseen ja määritelty tietosuojaorganisaatio, heidän roolit ja vastuut. Tietosuojaorganisaation säännölliset ja määrämuotoiset tehtävät on määritelty vuosikellossa. Säännöllisiin tehtäviin kuuluvat tietosuojaorganisaation säännölliset tapaamiset, tietosuojadokumentointi ja päivitys, koulutustarpeen arviointi, riskiarvio ja johdon raportointi. Tietosuojaorganisaatio kokoontuu vähintään neljä kertaa vuodessa. Vuosittain tehdään tietotilinpäätös.

<p>Tietosuojan ja – turvaan liittyviä riskejä ja vaaroja kartoitetaan, seurataan ja arvioidaan sekä ryhdytään tarvittaviin toimenpiteisiin. Lisäksi mahdolliset ongelmat ja poikkeamat kirjataan lomakkeelle ja ne käsitellään henkilöstön kanssa tiimipalaverissa ja tietosuojatyöryhmässä jatkotoimenpiteitä varten. Asukastiedot kuten mm. hoito- ja palvelusuunnitelmat ja päivittäisseuranta, kirjataan sähköiseen kirjausjärjestelmään. Tietokoneelle sekä mobiilikirjaukseen pääsy on suojattu salasanalla sekä ohjelmakohtaisilla ja henkilökohtaisilla salasanoilla. Tietoja saavat käsitellä vain ammattihenkilöt. Salassapitosäännökset ja velvoitteet on sisällytetty työsopimukseen ja perehdytysohjeisiin. Lisäksi jokainen efficaioikeudet omaava työntekijä sitoutuu kirjallisesti noudattamaan niitä koskevia salassapito-ohjeistuksia.</p> <p>Yksikkökohtaisesti on laadittu kirjalliset tietoturvaohjeet ja kirjaamisohjeet sekä rekisteriselosteet, jotka ovat SharePointissa.</p>
<p>b) Miten huolehditaan henkilöstön ja harjoittelijoiden henkilötietojen käsittelyyn ja tietoturvaan liittyvästä perehdytyksestä ja täydennyskoulutuksesta?</p> <p>Perehdytysohjeilla ja työsopimukseen sisällytetyllä velvoitteella sekä koulutuksella muuttuvissa tilanteissa tai ohjeiden muuttuessa.</p>
<p>c) Missä yksikönne rekisteriseloste tai tietosuojaseloste on julkisesti nähtävissä? Jos yksikölle on laadittu vain rekisteriseloste, miten asiakasta informoidaan tietojen käsittelyyn liittyvistä kysymyksistä?</p> <p>Yksikön ilmoitustaululla. Omahoitaja käy asukkaan ja/tai omaisen kanssa läpi häntä koskevat oikeudet ja mahdollisuudet tietojen saamiseen. Tietosuojavastaava auttaa asukasta tietosuojan liittyvissä asioissa.</p> <p>Asukastiedot kuten mm. hoito- ja palvelusuunnitelma ja päivittäisseuranta, kirjataan sähköiseen kirjausjärjestelmään. Tietokoneelle sekä mobiilikirjaukseen pääsy on suojattu salasanalla sekä ohjelmakohtaisilla ja henkilökohtaisilla salasanoilla. Tietoja saavat käsitellä vain ammattihenkilöt. Salassapitosäännökset ja velvoitteet on sisällytetty työsopimukseen ja perehdytysohjeisiin sekä tietosuojapolitiikkaan. Lisäksi jokainen efficaioikeudet omaava työntekijä sitoutuu kirjallisesti noudattamaan niitä koskevia salassapito-ohjeistuksia.</p> <p>Talossa on mahdollisuus kamerahoitokäynteihin, joihin asukkailta on pyydetty kirjalliset luvat.</p>
<p>c)Tietosuojavastaavan nimi ja yhteystiedot</p> <p>Marika Lanki, lähihoitaja, 044 754 3206</p>

YHTEENVETO KEHITTÄMISSUUNNITELMASTA

<p>Asiakkailta, henkilökunnalta ja riskinhallinnan kautta saadut kehittämistarpeet ja aikataulu korjaavien toimenpiteiden toteuttamisesta</p> <p>Yksikkökohtaista tietoa palvelun laadun ja asiakasturvallisuuden kehittämisen tarpeista saadaan useista eri lähteistä. Riskinhallinnan prosessissa käsitellään kaikki epäkohtailmoitukset ja tietoon tulleet kehittämistarpeet ja niille sovitaan riskin vakavuudesta riippuen suunnitelma, miten asia hoidetaan kuntoon.</p>
--

OMAVALVONTASUUNNITELMAN HYVÄKSYMINE

(Omavalvontasuunnitelman hyväksyy ja vahvistaa toimintayksikön vastaava johtaja)

<p>Paikka ja päiväys</p> <p>Mäntyharjulla 26.11.2018</p>
<p>Allekirjoitus</p> <p>Hannele Jaatinen, palvelutalojohtaja, 040 900 1299, hannele.jaatinen@kotikaari.fi</p>

LOMAKKEEN LAADINNASSA ON HYÖDYNNETTY SEURAAVIA OPPAITA, OHJEITA JA LAATUSUOSITUKSIA:

Sosiaalialan korkeakoulutettujen ammattijärjestö Talentia ry, Ammattieettinen lautakunta: Arki, arvot, elämä, etiikka. Sosiaalialan ammattilaisen eettiset ohjeet.

- http://www.talentia.fi/files/558/Etiikkaopas_2012.pdf

STM:n julkaisu (2011:15): Riskienhallinta ja turvallisuussuunnittelu. Opas sosiaali- ja terveydenhuollon johdolle ja turvallisuusasiantuntijoille

- http://www.stm.fi/c/document_library/get_file?folderId=2765155&name=DLFE-16622.pdf

STM:n julkaisu (2014:4): Lastensuojelun laatusuositus

- http://www.stm.fi/c/document_library/get_file?folderId=9882186&name=DLFE-30055.pdf

STM:n julkaisu (2013:11): Laatusuositus hyvän ikääntymisen turvaamiseksi ja palvelujen parantamiseksi

- http://www.stm.fi/c/document_library/get_file?folderId=6511564&name=DLFE-26915.pdf

STM:n oppaita (2003:4): Yksilölliset palvelut, toimivat asunnot ja esteetön ympäristö. Vammaisten ihmisten asumispalveluiden laatusuositus

- [http://www.stm.fi/c/document_library/get_file?folderId=28707&name=DLFE-3779.pdf&title=Vammaisten-
ten asumispalveluiden laatusuositus fi.pdf](http://www.stm.fi/c/document_library/get_file?folderId=28707&name=DLFE-3779.pdf&title=Vammaisten%20asumispalveluiden%20laatusuositus%20fi.pdf)

Potilasturvallisuus, Työsuojelurahasto & Teknologian tutkimuskeskus VTT: Vaaratapahtumista oppiminen. Opas sosiaali- ja terveydenhuollon organisaatiolle

- http://www.vtt.fi/files/projects/typorh/opas_terveydenhuolto-organisaatioiden_vaaratapahtumista_oppimiseksi.pdf

Valtakunnallisia ohjeita ja suosituksia omavalvonnan suunnittelun tueksi ikäihmisten palveluissa

<http://www.thl.fi/fi/tutkimus-ja-asiantuntijatyo/tyokalut/iakkaiden-neuvontapalvelut-ja-hyvinvointia-edistavat-kotikaynnit/lait-suositukset-kirjallisuus-kasitteet/valtakunnallisia-ohjeita-ja-suosituksia>

Turvallisen lääkehoidon suunnittelun tueksi:

- Turvallinen lääkehoito -opas: http://www.stm.fi/julkaisut/nayta/_julkaisu/1083030

Valviran määräys terveydenhuollon laitteiden ja tarvikkeiden vaaratilanneilmoituksen tekemisestä:

- Valviran määräys 4/2010: http://www.valvira.fi/files/tiedostot/m/a/maarays_4_2010_kayttajan_vt_ilmoitus.pdf

Tietosuojavaltuutetun toimiston ohjeita asiakas- ja potilastietojen käsittelyyn

- Rekisteri- ja tietoturvaselosteet: <http://www.tietosuoja.fi/fi/index/materiaalia/lomakkeet/rekisteri-jatietosuojaselosteet.html>

- Henkilötietolaki ja asiakastietojen käsittely yksityisessä sosiaalihuollossa: <http://www.tietosuoja.fi/material/attachments/tietosuojavaltuutettu/tietosuojavaltuutetuntoimisto/oppaat/6JfpsyYNj/>

- [Henkilötietolaki ja asiakastietojen käsittely yksityisessä sosiaalihuollossa.pdf](http://www.tietosuoja.fi/material/attachments/tietosuojavaltuutettu/tietosuojavaltuutetuntoimisto/oppaat/6JfpsyYNj/Henkilotietolaki_ja_asiakastietojen_kasittely_yksityisessa_sosiaalihuollossa.pdf)

- Kuvaus henkilöstön perehdyttämisestä ja osaamisen varmistamisesta liittyen tietosuoja-asioihin ja asiakirja hallintoon sekä muuta lisätietoa sosiaalihuollon asiakasasiakirjoista: <http://www.sosiaaliportti.fi/File/eef14b19-bacf-4820-9f6e-9cc407f10e6d/Sosiaalihuollon+asiakasasiakirjat.pdf>

TIETOA LOMAKKEEN KÄYTTÄJÄLLE:

Lomake on tarkoitettu tukemaan palveluntuottajia omavalvontasuunnitelman laatimisessa. Se on laadittu Valviran antaman määräyksen (1/2014) mukaisesti. Määräys tulee voimaan 1.1.2015. Lomake kattaa kaikki määräyksessä olevat asiakokonaisuudet ja jokainen toimintayksikkö ottaa omassa omavalvontasuunnitelmassaan esille ne asiat, jotka toteutuvat palvelun käytännössä. Lomakkeeseen on avattu kunkin sisältökohdan osalta niitä asioita, joita kyseisessä kohdassa tulisi kuvata. Lomakkeen laatimisen yhteydessä siinä olevat ylimääräiset tekstit on syytä poistaa ja vaihtaa Valviran logon tilalle palveluntuottajan oma logo, jolloin käyttöön jää toimintayksikön omaa toimintaa koskeva omavalvontasuunnitelma.